

GYMNÁZIUM, HLINSKÁ 29, 011 80 ŽILINA

Množiny a množinové operácie

Autor: Andrej Šišila

Školský rok: 2012/13

Trieda: IV.A

MNOŽINY

Množina

- je súbor prvkov, ktoré spĺňajú určitú vlastnosť
- je jednoznačne určená, keď o každom prvku viem povedať, či danú vlastnosť má alebo nemá, t.j. či do množiny patrí alebo nepatrí
- prvok x patrí do množiny A zapisujeme: $x \in A$
- prvok x nepatrí do množiny A zapisujeme: $x \notin A$
- označenie množiny: $A, B, R \dots$
- prvky: $a, b, 1, 2, \dots$

Určovanie množín:

Množinu určujeme vymenovaním všetkých jej prvkov; platí pri konečných množinách

• Konečná množina:

- je to množina, ktorá má konečný počet prvkov

- napr. $A = \{2, 4, 6, 8\}$
- môže vzniknúť aj udaním charakteristickej vlastnosti prvku množiny

• Nekonečná množina:

-je to množina, ktorá má nekonečný počet prvkov

- napr. množina všetkých reálnych čísel;
- napr. $B = \{x \in \mathbb{Z}; x \geq 6\}$

VZŤAHY:

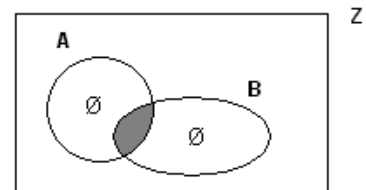
Rovnosť množín:

• množiny A a B sa rovnajú ($A=B$) práve vtedy, keď každý prvok množiny A je prvkom množiny B a každý prvok množiny B je prvkom množiny A

• $A=B \Leftrightarrow \forall x; x \in A \Leftrightarrow x \in B$

• rovnosť množín je:

- reflexívna: $A=A$
- symetrická: $A=B \Rightarrow B=A$
- tranzitívna: $A=B \wedge B=C \Rightarrow A=C$

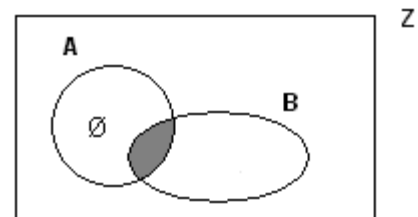
Množinová inklúzia:

• Množina A je podmnožinou množiny B (alebo B je nadmnožinou množiny A) a píšeme $A \subset B$, ak každý prvok množiny A je zároveň prvkom množiny B

• $A \subset B \Leftrightarrow \forall x; x \in A \Rightarrow x \in B$

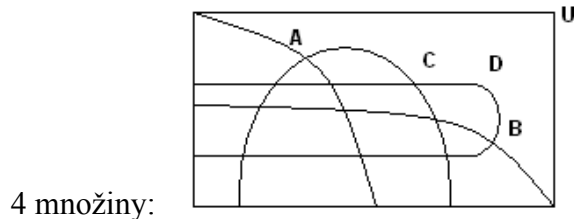
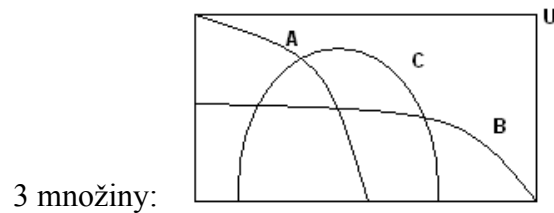
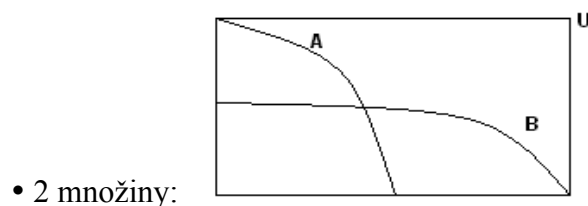
• vlastnosti:

- reflexívnosť: $A \subset A$
- tranzitívnosť: $A \subset B \wedge B \subset C \Rightarrow A \subset C$
- každá množina je nadmnožinou prázdnej množiny; $\emptyset \subset A$

Grafické vyjadrenie množín:

- vzťahy medzi množinami vyjadrujeme pomocou tzv. **Vennových diagramov**
- množinu U nazývame základná množina

OPERÁCIE:

Zjednotenie množín:

- Zjednotením množín A, B nazývame množinu $A \cup B$ tvorenú práve tými objektmi x , ktoré sú prvkami aspoň jednej z množín A, B

- $x \in A \cup B \Leftrightarrow x \in A \vee x \in B$

- vlastnosti:

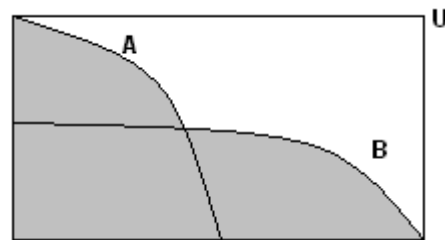
- $A \cup A = A$

- $A \cup B = B \cup A$ komutatívnosť

- $A \cup \emptyset = A$

- $A \cup (B \cap C) = (A \cup B) \cap (A \cup C)$ asociatívnosť

- $A \cap B \Rightarrow A \cup B = B$

Prienik množín:

- Prienikom množín A, B nazývame množinu $A \cap B$ tvorenú práve tými objektmi x , ktoré sú súčasne prvkami oboch množín A, B

- $x \in A \cap B \Leftrightarrow x \in A \wedge x \in B$

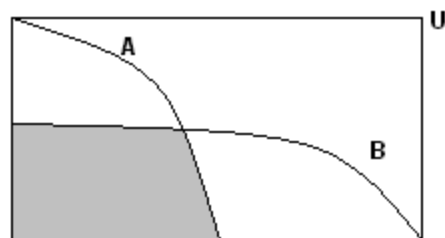
- vlastnosti:

- $A \cap A = A$

- $A \cap B = B \cap A$ komutatívnosť

- $A \cap \emptyset = \emptyset$

- $A \cap (B \cap C) = (A \cap B) \cap C$ asociatívnosť

Rozdiel množín:

- Rozdielom množín A, B (v uvedenom poradí) nazývame množinu $A - B$ tvorenú práve tými objektmi x , ktoré patria do množiny A a nepatria do množiny B

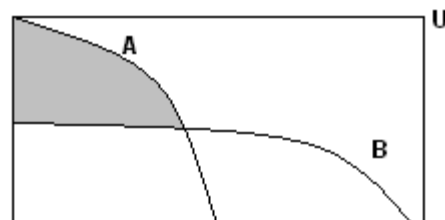
- $x \in A - B \Leftrightarrow x \in A \wedge x \notin B$

- vlastnosti:

- $A - A = \emptyset$

- $A - \emptyset = A$

- $\emptyset - A = \emptyset$

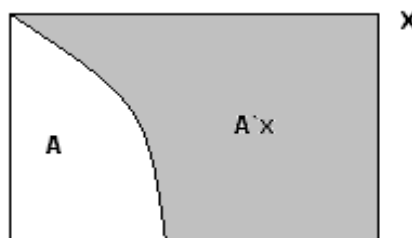

- $(A-B) \subset A$
- ak $A \neq B$, tak $A-B \neq B-A$
- $(A-B) \cap (B-A) = \emptyset$ operácia rozdielu nie je komutatívna
- $A-B = \emptyset \Leftrightarrow A \subset B$

Doplnok množín:

• Doplnkom (komplementom) množiny A v jej nadmnožine X nazývame množinu A^c tvorenú práve tými objektmi x , ktoré sú prvkami X , ale nie sú prvkami A

- vlastnosti:
- $A^c \cup A = X$
- $A^c \cap A = \emptyset$
- $A^c \cup A = X$
- $(A^c)^c = A$

De Morganove pravidlá:

- $(A \cup B)^c = A^c \cap B^c$
- $(A \cap B)^c = A^c \cup B^c$
- $A \cap B = \emptyset$ množiny A a B sú DISJUNKTNÉ (nemajú žiadny spoločný prvok)

Distributívne zákony:

- $A \cup (B \cap C) = (A \cup B) \cap (A \cup C)$
- $A \cap (B \cup C) = (A \cap B) \cup (A \cap C)$

Princíp inklúzie a exklúzie:

- Počet prvkov konečnej množiny A označujeme $|A|$
- Na výpočet prvkov sa často používa princíp inklúzie a exklúzie (zapojenia a vypojenia).
- pre 2 množiny platí: $|A \cup B| = |A| + |B| - |A \cap B|$

Zdroje

<http://z maturuj.zones.sk/materialy/maturitne-temy/matematika-teoria/mnoziny.pdf>